

СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАХИСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГАЛУЗІ»

Лектор курсу			Вальченко Олександр Іванович, кандидат військових наук, доцент, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності та фізичного виховання		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в Moodle		e-mail: avalchenko60@gmail.com ; сторінка курсу в Moodle – http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=2293		
Галузь знань			12 Інформаційні технології		Рівень вищої освіти		магістр		
Спеціальність			122 Комп'ютерні науки		Семестр		9		
Освітня програма			Комп'ютерні науки		Тип дисципліни		Обов'язкова		
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					Лабораторних занять	Самостійна підготовка
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять				
	3	90	12	-	24	-	54		
АНОТАЦІЯ КУРСУ									
Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі									
Освітні компоненти, які передують вивченню			базова						
Освітні компоненти для яких є базовою			Педагогіка та психологія у вищій школі Організація проведення наукових досліджень Прикладні технології JAVA						
Мета курсу:		формування у здобувачів здатності творчо мислити, вирішувати складні завдання інноваційного характеру та приймати продуктивні рішення у сфері охорони праці та цивільного захисту, з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, здобуття компетенцій, достатніх для забезпечення ефективного управління виробничим підрозділом з урахуванням питань охорони праці, впровадження на майбутньому робочому місці заходів щодо поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, усвідомлення нерозривної єдності успішної професійної діяльності у відповідній галузі з обов'язковим дотриманням вимог особистої та колективної безпеки							
Компетентності відповідно до освітньої програми									
Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)									
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.									
ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.									
ЗК5. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями..									
Програмні результати навчання (РН)									
РН9. Демонструвати здатність участі у колективній роботі, використання інструментів колективної розробки чи дослідження.									

PH13. Враховувати соціально-економічні аспекти проекту в контексті завдання розробки або дослідження, зокрема несуперечливість технічного прогресу і етичних стандартів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
-----------------	-------------	--------------------	---

Розділ 1. «ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ»

<p><u>Тема 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці</u> <u>Знати:</u> основні принципи соціальної відповідальності бізнесу, міжнародні норми соціальної відповідальності за стандартом SA 8000 «Соціальна відповідальність» та директивами ЄС з охорони праці, законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі, покажчик нормативно-правових актів з питань охорони праці. <u>Вміти:</u> застосовувати у практичній діяльності основні принципи соціальної відповідальності бізнесу, використовувати у практичній діяльності вимоги OHSAS 18001: 2007 «Система менеджменту охорони здоров'я та безпеки персоналу», ДСТУ ISO 45001:2019 Occupational health and safety management systems <u>Формування компетенцій:</u> ЗК2, ЗК3, ЗК5. <u>Результати навчання:</u> PH9, PH13. <u>Рекомендовані джерела:</u> 1, 5.</p>	Лекція 1	1*	Лекція-візуалізація, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного кейсу
<p><u>Тема 2. Система управління охороною праці на підприємстві, в організації.</u> <u>Знати:</u> Принципи та механізм побудови системи управління охороною праці на підприємстві, в організації. <u>Вміти:</u> побудувати та оцінити структуру системи управління охороною праці в організації. <u>Формування компетенцій:</u> ЗК2, ЗК3, ЗК5 <u>Результати навчання:</u> PH9, PH13. <u>Рекомендовані джерела:</u> 1–6, 9, 10.</p>	Лекція 2	1*	Лекція-візуалізація, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного кейсу, експрес-опитування
<p><u>Тема 3. Травматизм та професійні захворювання що виникають у персоналу комп'ютеризованих систем та мереж. Розслідування нещасних випадків.</u> <u>Знати:</u> державні законодавчі та нормативно-правові акти з розслідування нещасних випадків. <u>Вміти:</u> проводити розслідування нещасного випадку на виробництві. <u>Формування компетенцій:</u> ЗК2, ЗК3, ЗК5 <u>Результати навчання:</u> PH9, PH13. <u>Рекомендовані джерела:</u> 1, 7, 8, 17, 18.</p>	Лекція 3	1*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування
	Практичне заняття 1. Частина 1	3*	Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, виконання розрахункового завдання, оцінка рівня засвоєння матеріалу з теми у формі тестового завдання

<p>Тема 4. Соціальне страхування від нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві. Знати: державні законодавчі та нормативно-правові акти щодо соціального страхування, завдання страхування від нещасного випадку, принципи та види страхування, суб'єкти та об'єкти страхування, види страхування, страховий ризик і страховий випадок. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. принципи формування умов праці, основні вимоги до атестації робочих місць. Вміти: оцінити збитки підприємства від виробничого травматизму та розмір компенсаційних виплат постраждалому, застосовувати методика розрахунку економічної ефективності заходів з поліпшення умов праці, визначення рівня виплат, пов'язаних з відшкодуванням працівникам, зайнятим на виробництві з небезпечними умовами праці. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК3, ЗК5 Результати навчання: РН9, РН13. Рекомендовані джерела: 1, 7, 8, 11, 12, 17, 18.</p>	Лекція 4	1*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування
	Практичне заняття 1. Частина 2	3*	Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, виконання розрахункового завдання, оцінка рівня засвоєння матеріалу з теми у формі тестового завдання
	Практичне заняття 2	5*	Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, виконання розрахункового завдання, оцінка рівня засвоєння матеріалу з теми у формі тестового завдання
<p>Тема 5. Безпека праці для комп'ютеризованих робочих місць. Знати: фактори, що впливають на функціональний стан користувачів комп'ютерів, розлади здоров'я користувачів, що формуються під впливом роботи за комп'ютером, зміни працездатності операторів ВДТ, вимоги безпеки до робочих місць, обладнаних ВДТ, характеристики робочого місця, робочої пози, ергономічні вимоги до проектування робочих місць. Вміти: здійснювати проектні розрахунки робочого місця, що обладнано ВДТ з урахуванням вимог безпеки та особистих антропометричних даних, проводити оцінку відповідності фактичних антропометричних характеристик вимогам нормативних документів. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК3, ЗК5 Результати навчання: РН9, РН13. Рекомендовані джерела: 13-16.</p>	Лекція 5	1*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування
	Практичне заняття 3	5*	Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, виконання розрахункового завдання, оцінка рівня засвоєння матеріалу з теми у формі тестового завдання
<p>Тема 6. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності. Проектні рішення з поліпшення умов праці. Знати: санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі, психофізіологічні виробничі чинники, особливості заходів електробезпеки на підприємствах галузі, вимоги до працівників певних категорій і порядок допуску їх до роботи, основні вимоги</p>	Лекція 6	1*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування

<p>нормативних документів щодо офісних приміщень де використовуються ВДТ з нормалізації параметрів мікроклімату, методи нормалізації параметрів мікроклімату. основні вимоги нормативних документів, що регламентують організацію природного та штучного освітлення у приміщеннях офісного типу, номенклатуру штучних джерел освітлення, сучасні методики розрахунку штучного освітлення, основи використання захисного заземлення, устрій і конструкцію захисного заземлення, класифікацію приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом.</p> <p>Вмісту: виконувати проектні розрахунки з організації достатнього штучного освітлення на робочому місці, що обладнано ВДТ. проектні розрахунки з нормалізації метеорологічних умов у виробничому приміщенні (опалення та кондиціонування), застосовувати методики розрахунку необхідного повітрообміну у приміщенні, розрахунку необхідних параметрів кондиціонера, розрахунку водяного опалення приміщення офісного типу, здійснювати проектні розрахунки заходів захисту від ураження електричним струмом, проводити оцінку технічного стану заземлюючого пристрою.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК2, ЗК3, ЗК5</p> <p>Результати навчання: РН9, РН13.</p> <p>Рекомендовані джерела: 19-29.</p>	Практичне заняття 4	5*	Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, експрес-опитування студентів, виконання розрахункового завдання, оформлення протоколу
	Практичне заняття 5	5*	Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, експрес-опитування студентів, виконання розрахункового завдання, оформлення протоколу
	Практичне заняття 6	5*	Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, експрес-опитування студентів, виконання розрахункового завдання, оформлення протоколу
<p>Тема 1. Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності.</p> <p>Тема 2. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Рамкова директива 89/391/ЄС «Про введення заходів, що сприяють поліпшенню безпеки та гігієни праці працівників».</p> <p>Тема 3. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів. Примірний розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства галузі. Ефективність функціональної структури СУОП.</p> <p>Тема 4. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань. Розслідування та облік аварій. Розслідування інцидентів та невідповідностей. Особливості розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці.</p> <p>Тема 5. Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів. Джерела фінансування Фонду соціального страхування. Обов'язки Фонду соціального страхування. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків. Права та обов'язки застрахованої особи.</p>	Самостійна робота	-	Робота з літературними джерелами, відео-файлами, дискусія, обговорення проблемних кейсів під час консультацій, лекційних та практичних занять

<p>Тема 6. Класи виробничих приміщень за вибуховою та пожежною безпекою. Протипожежні перешкоди. Забезпечення безпечної евакуації персоналу. Пожежна сигналізація і зв'язок. Засоби гасіння пожеж. Первинні засоби пожежогасіння. Автоматичні засоби пожежогасіння. Пожежна безпека електрообладнання.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК2, ЗК5</p> <p>Результати навчання: РН9, РН13.</p> <p>Рекомендовані джерела: 1-30</p>			
<p>Розділ 2. «ЗАГАЛЬНА ПІДГОТОВКА В СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ»</p>			
<p>Тема 7. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити НС</p> <p>Знати: Причини виникнення НС, складові системи їх моніторингу. Галузевий моніторинг за станом безпеки у відповідній сфері відповідальності центральних органів виконавчої влади. Найменування та визначення основних показників джерел природних НС та номенклатура, позначення, розмірність і порядок визначення параметрів уражаючих чинників джерел техногенних НС, які контролюються і підлягають прогнозуванню. Форми проведення територіального моніторингу за об'єктами, ресурсами, процесами і системами захисту та ліквідації НС, стану впровадження превентивних заходів щодо зменшення їхніх масштабів.</p> <p>Вміти: на практиці здійснювати ідентифікацію та паспортизацію об'єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки. Виконувати визначення та аналіз небезпек, пов'язаних з порушенням умов безпечної експлуатації ОГ, виявлення небезпечних речовин та критичних умов їх прояву. Володіти методами розв'язання типових завдань щодо ідентифікації потенційно-небезпечних об'єктів (ПНО). Застосовувати на практиці порядок класифікації НС за рівнями, визначати рівень та код надзвичайної ситуації.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК2, ЗК3, ЗК5</p> <p>Результати навчання: РН9, РН13.</p> <p>Рекомендовані джерела: 31-34.</p>	<p>Лекція 7</p>	<p>1*</p>	<p>Лекція-візуалізація</p>
	<p>Практичне заняття 7</p>	<p>5*</p>	<p>Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, експрес-опитування студентів, виконання розрахункового завдання, оформлення протоколу</p>

<p>Тема 8. Планування заходів з питань цивільного захисту Знати: структурно-функціональну модель протидії НС (попереджувальна, компенсаційна, комплексна тощо), загальні принципи превентивного та оперативного (аварійного) планування заходів щодо зниження ризиків і зменшення масштабів НС. Вміти: на практиці використовувати методику розроблення планів з попередження НС, розробляти комплекс організаційних та інженерно-технічних заходів щодо запобігання та мінімізації наслідків НС природного характеру. Формування компетенцій: ЗК3, ЗК5 Результати навчання: РН9, РН13. Рекомендовані джерела: 31, 35-39.</p>	Лекція 8	1*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
<p>Тема 9. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист ОГ Знати: шляхи забезпечення оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій. Категорії сховищ. Види сховищ за місцем розташування та їх об'ємно-планувальні рішення. Етапи та принципи проведення евакуації, евакуаційні органи. Способи забезпечення інженерного захисту територій. Завдання і принципи організації радіаційного і хімічного захисту населення і територій. Вміти: визначити основні параметри захисної споруди за заданими параметрами ОГ, визначити необхідну кількість рятувальників та техніки для проведення рятувальних та аварійно-відновлювальних робіт на ОГ. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК3, ЗК5 Результати навчання: РН9, РН13. Рекомендовані джерела: 31, 37, 43-45.</p>	Практичне заняття 8	5*	Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, виконання розрахункового завдання, оцінка рівня засвоєння матеріалу з теми у формі тестового завдання
<p>Вміти: визначити основні параметри захисної споруди за заданими параметрами ОГ, визначити необхідну кількість рятувальників та техніки для проведення рятувальних та аварійно-відновлювальних робіт на ОГ. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК3, ЗК5 Результати навчання: РН9, РН13. Рекомендовані джерела: 31, 37, 43-45.</p>	Практичне заняття 9	5*	Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, виконання розрахункового завдання, оцінка рівня засвоєння матеріалу з теми у формі тестового завдання
<p>Тема 10. Інфекційні захворювання людей. Профілактичні заходи щодо запобігання захворювання на COVID-19 Знати: Характеристика надзвичайних ситуацій природного характеру. Класифікація природних небезпек та їх уражаючих факторів. Геологічні, гідрологічні та метеорологічні природні НС. Пожежі в природних екосистемах. Масові захворювання: інфекційні захворювання людей, тварин, рослин. Інфекційні захворювання людей. Масові особливо небезпечні інфекційні захворювання. Епідемії та пандемії, їхні основні особливості. Епідеміологічні та клінічні особливості нової 2019-nCoV коронавірусної інфекції. Вміти: обґрунтовано обирати та використовувати основні принципи захисту населення, профілактичні заходи щодо запобігання захворювання на COVID-19. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК3, ЗК5 Результати навчання: РН9, РН13. Рекомендовані джерела: 1, 31.</p>	Практичне заняття 10	5*	Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання

<p>Тема 11. Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС Знати: характеристики зон небезпечних геологічних процесів і явищ, методики визначення показників, що характеризують ушкодження будівель, споруд та обсяги завалів у зонах НС, спричинених природними чинниками фізичного походження. Інженерна підготовка зсувних та зсувонебезпечних територій, характеристики зон затоплень, які виникають під час руйнування підпірних споруд (греблі) водосховищ, заходи з мінімізації небезпечних наслідків, які запроваджуються завчасно та у разі загрози затоплення. Вміти: визначати параметри, характеру руху хвилі прориву при повному руйнуванні підпірних споруд водосховища, виконувати розрахунок хвилі прориву при частковому руйнуванні греблі, розрахунок сил і засобів при затопленні (підтопленні) населених пунктів. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК3, ЗК5 Результати навчання: РН9, РН13. Рекомендовані джерела: 40-42.</p>	<p>Практичне заняття 11</p>	<p>5*</p>	<p>Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, виконання розрахункового завдання, оцінка рівня засвоєння матеріалу з теми у формі тестового завдання</p>
<p>Розділ 3. «ПРОФІЛЬНА ПІДГОТОВКА В СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ»</p>			
<p>Тема 12. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту Знати: методи забезпечення техногенної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях, як складової частини цивільного захисту, шляхи і способи підвищення стійкості роботи промислових об'єктів. Підвищення стійкості виробничих будівель і споруд, комунально-енергетичних і технологічних мереж. Підвищення протипожежної стійкості. Обмеження ураження від вторинних факторів при аваріях. Підготовка до відновлення виробництва. Резервування матеріальних та фінансових ресурсів. Вміти: організувати та провести досліджень з оцінки стійкості об'єкта в НС (межа стійкості, найбільш уразливі його елементи, характер і ступень руйнувань і ушкоджень, можливі збитки, межа доцільного підвищення стійкості). Формування компетенцій: ЗК2, ЗК5 Результати навчання: РН9, РН13. Рекомендовані джерела: 31, 48-54.</p>	<p>Лекція 9</p>	<p>1*</p>	<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів</p>

<p>Тема 13. Спеціальна функція у сфері цивільного захисту Знати: аспекти забезпечення діяльності ОГ, у власності якого перебуває об'єкт підвищеної небезпеки, критерії ідентифікації ОГ, що підлягають декларуванню безпеки. Порядок створення і використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації НС. Організація роботи щодо проведення нагляду та здійснення контролю за обстановкою на ПНО, що входять до складу галузі, включаючи прилеглу до них територію. Вміти: розв'язувати типові завдань з ідентифікації та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки, виконувати оцінку стійкості роботи об'єкту до впливу радіоактивного зараження. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК3, ЗК5 Результати навчання: РН9, РН13. Рекомендовані джерела: 43, 46, 47.</p>	<p>Практичне заняття 12</p>	<p>5*</p>	<p>Навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання, виконання розрахункового завдання, оцінка рівня засвоєння матеріалу з теми у формі тестового завдання</p>
<p>Тема 7. Мережа спостереження і лабораторного контролю. Організація урядової інформаційно-аналітичної системи з НС, збирання, оброблення, передавання та збереження моніторингової інформації. Основні етапи аналізу НС та прогнозування їхніх наслідків. Опис явищ, що прогнозуються, перелік вихідних даних. Способи виявлення потенційно-небезпечних зон з імовірними джерелами НС. Зонування територій за ступенем небезпеки.</p> <p>Тема 8. Вимоги до складання та змісту аналітичної і оперативної частини плану локалізації і ліквідації аварійних ситуацій. Методи розв'язання типових завдань щодо ідентифікації потенційно-небезпечних об'єктів (ПНО). Основні етапи аналізу НС та прогнозування їхніх наслідків. Опис явищ, що прогнозуються, перелік вихідних даних. Способи виявлення потенційно-небезпечних зон з імовірними джерелами НС. Зонування територій за ступенем небезпеки.</p> <p>Тема 9. Протирадіаційне укриття. Швидкоспоруджувана захисна споруда цивільного захисту. Споруда подвійного призначення. Найпростіше укриття. Захисні споруди цивільного захисту постійній готовності. Загальна і обов'язкова евакуація. Медичний захист. Біологічний захист населення, тварин і рослин. Психологічний захист.</p> <p>Тема 10. Основні карантинні заходи. Особливості розповсюдження COVID-19.</p> <p>Тема 11. Заходи щодо захисту населення при катастрофічних затопленнях. Порядок розрахунку збитків за типами НС. Розрахунок загального обсягу збитків. Методика оцінки збитків від наслідків НС за основними його видами. Порядок нанесення на карту ділянки затоплення місцевості.</p> <p>Тема 12. Забезпечення надійного захисту та життєзабезпечення виробничого персоналу. Захист та раціональне розміщення основних виробничих фондів, зонування</p>	<p>Самостійна робота</p>	<p>-</p>	<p>Робота з літературними джерелами, відео-файлами, дискусія, обговорення проблемних кейсів під час консультацій, лекційних та практичних занять</p>

території об'єкту. Захист технологічного обладнання, удосконалення господарсько-виробничих зав'язків, робота за спрощеною технологією, використання місцевих ресурсів.

Тема 13. Визначення об'єктів підвищеної небезпеки (ОПН) 1 або 2 класу за масою небезпечних речовин та за відстанню. Порядок декларування безпеки ОПН. Методики визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки ОПН. Ліцензування діяльності об'єкту підвищеної небезпеки. Страхування відповідальності за завдану шкоду внаслідок експлуатації небезпечного об'єкту.

Рекомендовані джерела: 31-54.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- Аудиторія для проведення лекційних занять, що має мультимедійне обладнання.
- ПК/ноутбук.
- Мультимедійний проектор.
- Презентаційний матеріал для проведення лекційних занять, аудіо-візуальний контент для відпрацювання практичних кейсів.
- Аудиторія для проведення практичних занять.
- Роздавальний матеріал для проведення практичних занять.
- Методичне забезпечення для проведення практичних занять.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Закон України Про охорону праці URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.
2. ДСТУ OHSAS 18001:2010 Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги (OHSAS 18001:2007, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=27641.
3. ДСТУ ISO 45001:2019 Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT). URL : https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100451_preview.pdf.
4. ДСТУ ГОСТ 12.0.230:2008 Система стандартів безпеки праці. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги (ГОСТ 12.0.230-2007, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64462.
5. ДСТУ ISO/CD 26000:2009 Системи управління соціальною відповідальністю. Вимоги. Проект. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=74407.
6. ДСТУ ISO 37101:2019 Сталий розвиток у громадах. Система управління сталим розвитком. Вимоги та настанови щодо використання (ISO37101:2016, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=88063.
7. Закон України Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
8. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>.
9. Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0316-07#Text>.

10. Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0141-93#Text>.
11. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF#Text>.
12. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14#Text>.
13. ДСанПіН 3.3.2-007-98 Державні санітарні правила і норми. Гігієнічні вимоги до організації роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=6007.
14. НПАОП 0.00-7.15-18 Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-18#Text>.
15. ДСТУ 7950:2015 Дизайн і ергономіка. Робоче місце при виконанні робіт стоячи. Загальні ергономічні вимоги. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=66665.
16. ДСТУ 8604:2015 Дизайн і ергономіка. Робоче місце для виконання робіт у положенні сидячи. Загальні ергономічні вимоги. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=71028.
17. Державна служба України з питань праці. URL : <https://dsp.gov.ua/>.
18. Фонд соціального страхування України. URL : <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index>.
19. ДБН В.2.5-28:2018 Природне і штучне освітлення. URL : https://ledeffect.com.ua/images/_branding/dbn2018.pdf.
20. ДСТУ EN 12464-1:2016 Світло та освітлення. Освітлення робочих місць. Частина 1. Внутрішні робочі місця (EN 12464-1:2011, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=71838.
21. ДСТУ EN 12464-2:2016 Світло та освітлення. Освітлення робочих місць. Частина 2. Зовнішні робочі місця (EN 12464-2:2014, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=71839.
22. ДСТУ EN 12665:2015 Світло й освітлення. Основні терміни та критерії для визначення вимог освітлення (EN 12665:2011, IDT). URL : <https://standards.iteh.ai/catalog/standards/cen/d7c62c9a-95ac-4ed8-9a40-862805aa5afc/en-12665-2011>
23. ДСТУ EN 1838:2019 Світлотехніка. Освітлення аварійне (EN 1838:2013, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=83258.
24. ДСТУ EN 60598-2-22:2014 Світильники. Частина 2-22. Додаткові вимоги. Світильники для аварійного освітлення (EN 60598-2-22:1998; A1:2003, A2:2008, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=60878.
25. ДСТУ EN 50172:2019 Системи евакуаційного освітлення (EN 50172:2004, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=83261.
26. ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=50154.
27. ДСТУ Б В.2.5-82:2016 Електробезпека в будівлях і спорудах. Вимоги до захисних заходів від ураження електричним струмом. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=65395.
28. Литвин А.Ф. Соціальне значення охорони праці. *Збірник наукових праць ЛОГОС*, Вересень 2020, с. 43-45, doi:10.36074/18.09.2020.v3.16.
29. Бочковський А.П., Сапожнікова Н.Ю. Розробка автоматизованої системи мінімізації професійних ризиків. Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. 2018. № 1(17). С. 57–65.
30. Кодекс цивільного захисту України. – Введ. 2013–07–01. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.

31. ДСТУ EN ISO 22300:2017 Безпека суспільства. Словник термінів (EN ISO 22300:2014, IDT; ISO 22300:2012, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=82200.
32. Класифікаційні ознаки надзвичайних ситуацій. Наказ МВС України від 06.08.2018 р. № 658. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0969-18#Text>.
33. Порядок класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2004 р. № 368. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/368-2004-%D0%BF#Text>.
34. Правила техногенної безпеки: Наказ МНС України від 05.11.2018 р. № 879. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1346-18#Text>.
35. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту : Наказ МНС від 26.04.2018 № 340. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-18#Text>.
36. Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня : Постанова КМУ від 14.03.2018 №223. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223-2018-%D0%BF#Text>.
37. Програма загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях. Наказ ДСНС України від 06.06.2014 № 310. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0310388-14#Text>.
38. ДБН В.2.5-76:2014 Автоматизовані системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=57710.
39. ДСТУ-Н Б В.1.1-37:2016 Настанова щодо інженерного захисту територій, будівель і споруд від зсувів та обвалів. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=65070.
40. ДБН В.1.1-25-2009 Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Інженерний захист територій та споруд від підтоплення та затоплення. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=25686.
41. ДБН В.1.1-46:2017 Інженерний захист територій, будівель і споруд від зсувів та обвалів. Основні положення. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=72096.
42. Типове положення про підрозділ з питань цивільного захисту суб'єкта господарювання : Наказ МНС від 20.04.2017 № 325. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0626-17#Text>.
43. ДБН В.2.2-5-97 Будинки та споруди. Захисні споруди цивільної оборони. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=4653.
44. Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту : Постанова КМУ від 10.03.2017 № 138. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=79133.
45. ДСТУ 4933:2008. Техногенні надзвичайні ситуації. Терміни та визначення основних понять. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=28519.
46. ДСТУ 7296:2013. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Засоби пошуку людей у завалах. Загальні технічні вимоги. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=57396.
47. ДСТУ ISO/TR 22351:2017 Соціальна безпека. Управління у надзвичайних ситуаціях. Структура сповіщень для обміну інформацією (ISO/TR 22351:2015, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=69491.
48. Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 р. № 841. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#Text>.

49. ДСТУ ISO 22315:2017 Соціальна безпека. Масова евакуація. Методичні рекомендації щодо планування (ISO 22315:2014, IDT). URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=71465.
50. Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 р. № 733. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>.
51. НАПБ Б.02.023-2014 Положення про єдину державну систему цивільного захисту. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>.
52. ДСТУ-Н Б Б.1.1-19:2013 Настанова з виконання розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у містобудівній документації на мирний час. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=56119.
53. ДСТУ 8773:2018 Склад та зміст розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту в складі проектної документації на будівництво об'єктів. Основні положення. URL : http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=78968.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.
- Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів під час всіх видів контролю знань (з метою пошуку відповіді на поставлене питання) без дозволу викладача, порушення дисципліни студент відстороняється від контролю знань з можливістю повторного контролю з пониженням підсумкового балу на 30%.
- Несвоєчасне виконання практичних завдань без поважних причин, недбале оформлення протоколів практичних занять є обставинами, що обумовлюють зниження підсумкової оцінки за відповідне завдання на 20%.
- Проведення наукової роботи у науковому гуртку кафедри, написання тез доповіді/статті для участі у студентській конференції є обставинами, що обумовлюють отримання додаткових балів до підсумкової оцінки за дисципліною (від 5 до 10).

* КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Умовою допуску до підсумкового контролю знань (екзамену) є набрання студентом 42 балів у сукупності за всіма темами дисципліни під час поточного контролю

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання (максимальний бал)
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	<i>Робота на заняттях, у т.ч.:</i>	
	• присутність на лекційних заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,5 балу
	• участь у експрес-опитуванні	≥ 60% правильних відповідей 0,5 балу
	• доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді), підготовка реферату	за кожну презентацію (реферат) максимум 2 бали
	• поточне тематичне тестування на практичних заняттях	3 бали
	• участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання, оформлення розрахунків у формі протоколу практичного заняття	2 бали
ДОДАТКОВІ БАЛИ	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	10 балів при звільненні від 30% питань на екзамені
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ <i>Екзамен</i>	Метою екзамену є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Екзамен проходить у формі тестового завдання.	30 балів

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ

бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка / запис в екзаменаційній відомості
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.	Відмінно / Зараховано (A)
70-89	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій	Достатній	Добре /

	<p>програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.</p>	<p>Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни</p>	<p>Зараховано (B)</p>
75-81	<p>Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.</p>	<p>Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.</p>	<p>Добре / Зараховано (C)</p>
64-74	<p>Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.</p>	<p>Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни</p>	<p>Задовільно / Зараховано (D)</p>
60-63	<p>Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.</p>	<p>Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни</p>	<p>Задовільно / Зараховано (E)</p>
35-59	<p>Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.</p>	<p>Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни</p>	<p>Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) В залікову книжку не представляється</p>
1-34	<p>Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до</p>	<p>Незадовільний Студент не підготовлений до</p>	<p>Незадовільно з обов'язковим</p>

	здачі заліку.	самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	повторним вивченням / Не допущений (F) <i>В залікову книжку не проставляється</i>
--	---------------	--	---